

their health and psycho-physical condition, on the effectiveness of vocal-choral education was revealed. The essence of hedonism from the standpoint of philosophy, psychology, ethics and art is considered.

In today's conditions, reforming, updating and becoming a new educational paradigm in Ukraine, aimed at the entry and free functioning of young people in the European and world information space, the humanization of the entire educational system, the problem of improving the conditions for the training of younger students becomes more urgent. This is due to the need to bring the educational system in the state in line with generally accepted social requirements, namely, the search for new ways of its qualitative development and modernization. Involving students in choral singing develops the musical performances of the choirs, their perception, memory, thinking, speech, creative activity and other mental processes, and also unites them into a single friendly team, organizes and disciplines, which results in the reception of joy and satisfaction with the learning process. This motivates us to justify the need to apply the hedonistic approach in the process of vocal-choral training of junior pupils, which consists in directing learning to search for creative personality development, finding alternative ways to preserve child health and ways of emotionally and psychologically discharging children in the process of educational activity.

The purpose of this article is to justify the need to apply the hedonistic approach in the process of vocal-choral education of junior pupils.

Keywords: *methodology, hedonism, hedonistic approach, vocal-choral training, skills, junior schoolchildren.*

УДК 374:784.9

Ду Цзілун

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЕСТРАДНОГО СПІВУ

У статті аналізуються психолого-педагогічні засади формування вокально-естрадних навичок у школярів молодшого шкільного віку. Навчання естрадному співу розглядається з точки зору впливу змісту занять на розвиток загальних і спеціальних здібностей, збагачення учнів художніми враженнями і естетичними почуттями, стимуляцію їх самостійності і творчої активності, збагачення внутрішнього світу, системи художніх, духовних цінностей.

Охарактеризовано особливості прояву у дітей цього віку темпераменту, форми його прояву в процесі оволодіння навичками естрадно-вокального виконавства. Визначено головні шляхи активізації розвивального і виховного впливу занять естрадним співом на школярів, стимуляції у них здатності до виразного і емоційно-сценічного виконавства.

Ключові слова: *навчання естрадного співу, школярі молодших класів, вікові та психологічні властивості дітей.*

Спів відіграє в життєдіяльності школярів молодших класів важливу роль завдяки його демократичності, доступності для значної частки дітей в його колективних формах. Для вокально-обдарованих учнів особливо привабливою є сольна співоча діяльність, адже саме у цьому випадку їх виконання насичується яскравими емоціями, ритмово-танцювальними, ігровими елементами і вони отримують можливість для творчого самовираження. У останні десятиріччя участь школярів у сольних заняттях співом отримала новий імпульс в жанрі естрадно-пісенного виконавства завдяки розповсюдженню дитячих пісенних конкурсів, фестивалів, шоу-програм, які стимулювали інтерес як дітей, так і їхніх батьків до навчання естрадному співу.

Це становище викликає певну стурбованість педагогічної спільноти, породжену тим, що, по-перше, виникає небезпека суттєвого обмеження музичних інтересів школярів естрадним мистецтвом, що неминуче збіднить їх внутрішній духовний світ; по-друге,

відомо, що музичне середовище заповнене «дорослою» поп-музикою. Вона далеко не завжди відповідає вимогам художньої досконалості, що негативно впливає на смаки й ціннісні орієнтири юних співаків. Крім того, практика показує, що існує проблема дитячого репертуару, в результаті чого твори, які приваблюють учнів, нерідко не відповідають їх віковим особливостям: звернення до цих творів штучно вводить дітей у світ особистісних переживань, типових для «дорослих», наприклад – глибокі розчарування, втрата кохання тощо. Досить типовим є бажання юних співаків наслідувати своїм кумирам, що провокує їх та їхніх педагогів застосовувати екстремальні прийоми звукоутворення, наприклад – техніки гроулінгу, засвоєння якого не задовольняє нормами гігієни й збереження дитячого голосу.

Враховуючи викладене, метою статті є аналіз психолого-педагогічних засад організації занять школярів молодших класів естрадного співу, сприятливих для їхнього музичного й особистісного розвитку з урахуванням вікових анатомо-фізичних, індивідуально-психологічних особливостей сприйняття.

Проблеми співочого розвитку дітей активно висвітлюються в науково-методичній літературі в різних ракурсах. Так, увага приділяється організації навчання співу як способу розвитку сенсорних, перцептивних здібностей дітей (Л. Венгер, Р. Дверій, Н. Ветлугіна, К. Тарасова, К. Кирнарська), аналізу відсутності координації між слуховим сприйняттям і вокальним інтонуванням школярів та методів її налагодження (Є. Алмазов, О. Запорожець, Н. Кьон), проблеми типології дитячого голосу, його охорони й гігієни (М. Грачова, І. Левідов, В. Кантарович, О. Малініна, О. Старовойтова, Г. Стулова); методи формування сольних співацьких навичок у школярів молодшого шкільного віку (Л. Дмитрієва, В. Морозов, К. Матвєєва, Н. Овчаренко, І. Полякова), роль співу як засобу виховання в учнів моральних, особистісних властивостей (І. Малашевська, Е. Печерська, І. Сахнова). Останнім часом досліджуються питання, пов'язані з навчанням школярів естрадному співу (Є. Гавацько, Л. Гавриленко, Н. Дрожжина, О. Романова, І. Стулов та ін.), виховання сценічної культури естрадних співаків (О. Кліпп, Ген Цзінхен), підготовки до естрадно-фахової діяльності майбутніх фахівців виконавського та педагогічного профілів (О. Ізюрова, Н. Ісаєва, Т. Ланіна, С. Ріггс, В. Сапожник та ін.), специфіки естрадно-вокальної техніки (Е. Гавацько, Т. Ланіна).

Натомість, психолого-педагогічним особливостям навчання естрадного співу учнів молодших класів різного рівня музичної й вокальної обдарованості уваги приділяється недостатньо.

Огляд багатівікової історії музичного мистецтва переконливо доводить, що діяльність музичного типу є одним із найбільш доступних і корисних для дітей видів діяльності. Участь у співі, музично-рухових, ігрових діях стимулює розвиток сенсорних, перцептивних здібностей дітей, їх емоційно-вольової сфери, прилучає до художньо-творчих форм комунікації.

Відомо, що саме музична сфера діяльності дозволяє найбільш обдарованим дітям, так званим вундеркіндам, досягати надзвичайних успіхів у виконавстві й музичній творчості, що підтверджується феноменами В. Моцарта, Ф. Шопена, Л. Бетховена, М. Глінки, М. Лисенка та інших видатних музикантів. Значних успіхів впродовж багатой історії музичного мистецтва досягали й вокально обдаровані діти, беручи участь у церковних хорах, у сольних формах вокального виконавства.

Після визнання суспільством з XVIII століття самоцінності дитинства як доби життєдіяльності, діячі мистецтва стали приділяти, суттєву увагу питанням музичного розвитку дітей. Це знайшло відображення у працях знаних науковців-педагогів – К. Д. Ушинського, В. Фребеля, М. Монтессорі, О. Декролі, в дослідженнях психологів-музикантів – К. Сішора, Г. Ревеша, пізніше – Г. Гельмгольца, О. Запорожця, Л. Венгера. Фахівцями у галузі музичної педагогіки розвиток музично-сенсорної сфери дітей розглядається як можливість формування звуковисотного, фонематичного слуху, ладового і ритмового чуття, а також внутрішніх слухових уявлень, і творчих потенцій.

Нового імпульсу дослідження проблем розвитку дитячого голосу й формування співочих навичок дістали на початку ХХ століття завдяки поєднанню зусиль отоларингологів, фоніаторів, психологів, музикантів- педагогів. У процесі дискусій сформувались дві протилежні позиції. Прихильники першої стверджували: заважаючи на те, що дитячий голос перебуває в бурхливому розвитку, працювати над вокальним розвитком школярів не слід, потрібно дочекатись завершення мутації і тільки після цього починати серйозну роботу над формуванням вокальних навичок. Друга точка зору полягала в тому, що спів – це результат не тільки практичної, рухово-співацької діяльності співочого апарату, а й розумова, духовна діяльність, тому залучення дітей до систематичних занять співом у ранньому шкільному віці буде сприяти їх повноцінному вокальному розвитку в подальшому, не зважаючи на те, що частково вони будуть змушені користатись дещо іншою вокальною технікою [1, с.167-168].

Дискусійним було й питання методів формування вокальних навичок у дітей. Більша частина дослідників схилилася до визнання доцільності формування у дітей виключно фальцетної манери звукоутворення (Є. Малініна, І. Левідов, В. Шацька). Інші фахівці вважали, що голос молодших школярів розвивати можливо, але тільки на засадах формування грудного регістру, як найбільш природного, властивого дитячому і особливо хлопчачому голосу (В. Багадуров, Д. Огороднов, В. Ємельянов).

У вирішенні цього питання важливу роль відіграли дослідження Г. Стулової, яка аргументовано довела, що діти вирізняються за природними задатками, тому їхні голоси можуть мати природні ознаки фальцетного або грудного регістру, що і має стати визначальним у виборі педагогом методів та музичного матеріалу в процесі навчання кожного з них співу [5].

Відзначимо також роль фундаментальних праць Б. Асаф'єва, Л. Венгера, Н. Ветлугіної, Г. Костюка, Б. Теплової, Б. Яворського, в яких йдеться про роль вокального інтонування як засобу розвитку музично-слухових здібностей, формування диференційованого сприйняття та музичної свідомості. Варто також відзначити праці М. Грачової, О. Овчиннікова, Ю. Гіппенрейтера, В. Багадунова, які приділяли серйозну увагу проблемам гігієни й збереження дитячого голосу, визначенню режиму й методів роботи з юними співаками.

Впродовж минулого століття закономірності розвитку дитячого голосу та проблеми формування у школярів співочих навичок найбільш активно досліджувались у працях, присвячених навчанню школярів хорового співу (О. Соколов, Е. Печерська, Д. Огороднов, Л. Хлебнікова та ін.). Сьогодні, як показують соціологічні дослідження, важливу роль у музичних інтересах сучасних школярів молоді відіграє естрадно-вокальне мистецтво, тому не випадково в останні роки з'являється все більше праць, присвячених засвоєнню співаками-початківцями виконавських навичок в галузі естрадного мистецтва (І. Ісаєва, Т. Караєва, С. Чернікова С.), питанням специфіки естрадно-вокальної техніки (О. Ізюрова, Е. Гавацко, Т. Ланіна, С. Ріггс), вихованню сценічної культури естрадних співаків (О. Кліпп, Ген Цзінхен).

Фахівці визначають, що суттєву роль у ефективному розвитку природних задатків, розвитку музичних і вокальних здібностей відіграють особливості їх темпераменту як основи поведінки, характеру спілкування і загального впливу на пізнавальну та вокально-виконавську сферу.

Під темпераментом, за В. Крутецьким, розуміються індивідуальні особливості людини, які визначають характер і динаміку психічної та практичної діяльності, а також стиль поведінки за двома основними показниками: активністю та емоційністю [2, с. 156]. Отже, темперамент визначає найбільш суттєві розходження між різними особистостями, що проявляються у потенційній енергійності, інтенсивності та стійкості реакцій, мірі емоційної чутливості, швидкості формування умовних рефлексів, а звідси – й практичних навичок.

Варто зазначити, що темперамент становить базу для формування самих різних, протилежних за якісними характеристиками, властивостей і характерологічних рис особистості, кола типових для неї емоцій і переживань, стилю діяльності й спілкування [4, с.215].

Розглянемо більш докладно, яким чином мають враховуватися особливості темпераменту дітей у процесі їх залучення до вокально-естрадного мистецтва.

Нагадаємо, що одним з найбільш визнаних є запропонований ще за часів античності розподіл особистостей за такими характеристиками, як сангвінічний (живий), флегматичний (повільний, спокійний), холеричний (енергійний, пристрасний) і меланхолійний (замкнутий, схильний до глибоких переживань). За І. Павловим, основу цих відмінностей складає зіставлення трьох процесів збудження і гальмування: їх сили, врівноваженості та рухливості. При цьому сила нервових процесів є визначальною для витривалості нервової системи й працездатності, в той час як слабкість нервових процесів проявляється через підвищену втомлюваність, відносну короткочасність утримання уваги. Натомість, як засвідчують психологічні дослідження, слабка нервова система відрізняється особливою чутливістю і здатністю до сильної реакції.

Уточнюючи прояв властивостей темпераменту, Б. Теплов визначив зовнішні ознаки їх прояву, зокрема – емоційну збудливість, тривожність, реактивність мимовільних рухів, а також формування певних рис характеру, на формування яких впливає здатність пластично й гнучко пристосуватися до різних умов, протистояти ситуативним проблемам тощо.

Ясно, що всі ці якості є важливими для організації навчального процесу, особливо – в роботі з дітьми молодшого шкільного віку. Це пояснюється їхньою безпосередністю й низькою здатністю до пристосування й перебудови своєї поведінки, способу реагування на зовнішні обставини. Так, особливості реагування й сприйняття дітей з різним типом темпераменту диктує необхідність вчителя врахувати ці якості та обирати відповідний темп спілкування, коригувати частоту зміни видів навчальної діяльності, застосовувати певну послідовність завдань і навіть музичних прикладів з метою заспокоєння гіперактивних учнів або стимулювання активності школярів, які характеризуються слабкою нервовою системою. Від цього значною мірою залежить здатність до самоконтролю, досягнення успіху в автоматизації практичних навичок, дотриманні психологічної рівноваги у стресовій, концертній ситуації тощо. Усі ці особливості дітей мають враховуватися у навчальному процесі, у запропонованих їм вправах, репертуарі.

Цікавими, з нашого погляду, є також психологічні характеристики й властивості особистості, започатковані у працях А. Біне, В. Джеймса та К.-Г. Юнга «Психологічні типи». Так, за теорією К.-Г. Юнга головними ознаками, за якими характеризуються особистості, є екстраверти або інтроверти, які становлять визначальну ознаку домінуючого стилю діяльності у різних проявах, від пізнання до комунікації й творчості [8]. На засадах цих ознак науковець виділяє такі типи: інтелектуально-мисленнєвий, емоційний, сенсорний та інтуїтивний, а також характеризує властивий їм стиль діяльності. Так, на думку науковця, основу сприйняття й діяльності екстравертів мисленнєвого типу становить схильність до аналізу, абстракцій, інтелектуальних суджень, які вони здійснюють під впливом оточення.

Для екстравертів емоційного типу характерною є схильність до прояву сильних відчуттів та емоційно насичених переживань, спрямованих на їх сприйняття іншими; для екстравертів інтуїтивного типу головними властивостями визначаються здатність до цілісного сприймання зовнішньому світу, стремління до швидких, нерідко – необдуманих реакцій і дій. Відповідним чином, особистості інтровертно-мисленнєвого типу характеризуються як схильні до теоретизування та яскраво вираженого потягу до самостійності, «закритості» від зовнішніх впливів. Інтровертно-емоційний тип, за цією класифікацією, відрізняється силою внутрішніх переживань, поєднаних із складностями у налагодженні спілкування, з мовчазністю й сором'язливістю, з потребою у замкнутому особистісному просторі. Інтроверти сенсорного типу також характеризуються схильністю до глибоких внутрішніх переживань, проте вирізняються запізнаною зовнішньою реакцією та активністю фантазії й уявлень [8, с. 213–215; 115, с. 108–112].

Узагальнюючи наведені дані, схарактеризуємо головні різновиди прояву психологічних властивостей школярів у побутовій, навчальній та вокально-виконавській сферах, головними ознаками яких слугували: міра прояву активності, емоційності, швидкість утворення й міцність умовних рефлексів та практичних навичок, концентрація

уваги, здатність утримувати й самостійно виконувати засвоєний репертуар. Наочно вони представлені в таблиці 1.

Варто зазначити, що загальні висновки, до яких приходять науковці, засвідчують, що, по-перше, властивості нервової системи кожної людини не вкладаються в якийсь один «чистий» тип вищої нервової діяльності й можуть бути схарактеризовані під різними кутами зору та порівнюватися за різними ознаками їх прояву. По-друге – важливо врахувати, що темперамент не можна оцінювати як негативний або позитивний: кожен темперамент може стимулювати прояв як позитивних, так і негативних сторін характеру, а також властивостей, які впливають на процес володіння естрадно-виконавським мистецтвом [4; 7].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика прояву темпераменту учня в побутовій, навчальній та вокально-виконавській діяльності

№ п\п	Прояв властивостей темпераменту у побутовій сфері	Характеристика особливостей поведінки на заняттях	Особливості процесу оволодіння навичками вокального виконавства
1	Активність дій, яскрава й неврівноважена емоційність, швидка ситуативна реакція. Типовим є перенапруження м'язів. Можливий завищений рівень домагань та потяг до лідерства.	Швидко й гучно розмовляє, нетерплячий, не здатний до самообмеження й самоконтролю, яскраво виражає свої емоції. Увага нестійка, типовими є її неконтрольоване перемикання, складнощі в досягненні координації між слуховими уявленнями і співочими діями, повільна автоматизація навичок.	У процесі співу недостатньо концентрується на творчих завданнях. Виконання підготовленого твору нестабільне, комунікативно не спрямоване. Не здатен утримувати репертуар, потребує постійного контролю і допомоги педагога
2	Активність, емоційність проявів; виваженість поведінки, вдумливість, потяг до самоаналізу. Типовим є адекватний рівень домагань. Здатність варіювати позицію лідера та відомого	Активна і впевнена поведінка, здатність до самоконтролю й наполегливої корекції своїх дій. Працює охоче й стабільно, здатен до витривалої праці, подолання можливих труднощів. Достатньо високий рівень комунікативної активності	Виконання емоційне, продумане, відносно стабільне. Проявляє тенденцію до творчого спілкування із слухачами. Здатен міцно утримувати репертуар, не потребує систематичної педагогічної допомоги у його виконанні
3	Стримана активність та емоційність. Занижений рівень домагань. Сором'язливість у комунікативних ситуаціях. Тенденція до прояву конфронтності.	Швидка втомлюваність і нездатність довго утримувати увагу. Повільне формування виконавських навичок. Низький рівень комунікативної активності.	Виконання недостатньо емоційне, нестабільне, інколи – розгублене, не спрямоване на спілкування із слухачами. Репертуар співаком майже не утримується: потребується постійна і значна педагогічна допомога.

Суттєвим є і те, що на прояв певного типу темпераменту накладають свій відбиток вікові особливості розвитку дітей, тому у визначенні їхніх індивідуальних відмінностей і особливостей важливо здійснювати моніторинг і враховувати дані спостереження за їх проявом у поведінці як у процесі занять, так і поза ними, у звичайній, «домашній» обстановці. Ці висновки мають враховуватися у визначенні методів і прийомів педагогічного впливу для досягнення гармонічної підготовки учнів до естрадно-вокального виконавства, активізації сильних сторін їх обдарованості та «підтягування» менш розвинених рис і властивостей.

Важливими важелями цього впливу мають стати способи непрямого впливу на прояв учнями художніх емоцій у виконавсько-співочій діяльності, зокрема – стиль педагогічного спілкування, постановка індивідуальних завдань, спрямованих на стимуляцію певних рис характеру юного співака, добір навчально-пісенного репертуару. У посиленні значущості останнього чинника важливо, з одного боку, обирати твори з вираховуванням схильності кожного учня до переживання й втілення у співі художніх емоцій того чи іншого типу, а з іншого – розвивати недостатньо виражені властивості, стимулюючи їх прояв за допомогою комплексу психологічних тренінгів, включення дітей у музично-рухові та ігрові форми навчальної діяльності, цілеспрямовано добирати форми і методи збагачення музичної свідомості й практичного відтворення художньо-образного змісту, настрою, характеру виконуваних ними творів.

Зазначені питання потребують подальшого дослідження й вироблення методичних рекомендацій стосовно методів формування вокально-естрадних навичок дітей та стимуляції здатності до виконавського артистизму з урахуванням їхніх домінантно-типологічних властивостей.

Література

1. Апраксина О.А. Методика музикального виховання в школі / О. А. Апраксина. – М. : Просвещение, 1983. – 220 с.
2. Крутецкий В. А. Основы педагогической психологии: серия: Библиотека директора школы / В. А. Крутецкий. – М. : Просвещение, 1972. – 253 с,
3. Малашевська І. А. Теорія і практика навчання музики дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з використанням музикотерапії. Дисс. ... д-ра : пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – К., 2018.
4. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С.М. Рубинштейн. – Изд.-во : Питер, 2002. – 781 с.
5. Стулов И. Х. Некоторые особенности работы с голосами эстрадных певцов / И. Х. Стулов. [Електронний формат]. : Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/nekotorye-osobennosti-raboty-s-golosami-estradnyh-pevtsov> // Новые Образовательные Технологии, 2014. – С. 105-108.
6. Стулова Г. П. Некоторые проблемы регистров певческого голоса младших школьников: автореф. дис. . канд. искусствоведения / Г. П. Стулова. – М., 1970. – 26 с.
7. Сухомлинська О. В. Концептуалізація ідей про виховання моральності в сучасній Україні / О. В. Сухомлинська [Електронний формат]. Режим доступу : <http://ib.iitta.gov.ua/8944.97.pdf>
8. Теплов Б. М. Труды по психофизиологии индивидуальных различий / Б. М. Теплов; Рос. акад. наук, Ин-т психологии. – М.: Наука, 2004. – 440 с.
9. Юнг К.-Г. Психологические типы / К.-Г. – М.1998. – 404 с.

References

1. Apraksina O.A. Metodika muzikal'nogo vospitaniya v shkole / O. A. Apraksina. – М. : Prosveshcheniye, 1983. – 220 s.
2. Krutetskiy V. A. Osnovy pedagogicheskoy psikhologii: seriya: Biblioteka direktora shkoly / V. A. Krutetskiy. – М. : Prosveshcheniye, 1972. – 253 s,

3. Malashevs'ka Í. A. Teoriya í praktika navchannya muziki dítey doshkíl'nogo ta molodshogo shkíl'nogo víku z vikoristannyam muzikoterapií. Diss. ... d-ra : ped. nauk : 13.00.02 – teoriya ta metodika muzichnogo navchannya. – K., 2018.
4. Rubinshteyn S. L. Osnovy obshchey psikhologii / S.M. Rubinshteyi. – Izd.-vo : Piter, 2002. – 781 s.
5. Stulov I. KH. Nekotoryye osobennosti raboty s golosami estradnykh pevtsov / I. Kh. Stulov. [Yelektronniy format]. : Rezhim dostupu: <https://cyberleninka.ru/article/n/nekotorye-osobennosti-raboty-s-golosami-estradnyh-pevtsov> // Novyye Obrazovatel'nyye Tekhnologii, 2014. – S. 105-108.
6. Stulova G. P. Nekotoryye problemy registrov pevcheskogo golosa mladshikh shkol'nikov: avtoref. dis. . kand. iskusstvovedeniya / G. P. Stulova. – M., 1970. – 26 s.
7. Sukhomlins'ka O. V. Kontseptualizatsiya ídey pro vikhovannya moral'nosti v suchasniy Ukraíni / O. V. Sukhomlins'ka [Yelektronniy format]. Rezhim dostupu : <http://ib.iitta.gov.ua/8944.97.pdf>
8. Teplov B. M. Trudy po psikhofiziologii individual'nykh razlichiy / B. M. Teplov; Ros. akad. nauk, In-t psikhologii. – M.: Nauka, 2004. – 440 s.
9. Yung K.-G. Psikhologicheskiye tipy / K.-G. – M.1998. – 404 s.

This article deals with the problems of vocal-variety skills development by primary school-aged children. There are determined the main individual and psychological properties by children of this age, which are important for musical-performing skill acquisition and providing hygiene and protection of voice. The study of pop singing is considered as a way to enrich the artistic impressions and aesthetic feelings of students, the development of general and special abilities in them, the stimulation of autonomy and creative activity, the enrichment of the inner world and the system of artistic, spiritual values.

There are considered the main approaches to the development of singing skills in children of elementary school age in scientific and methodical literature. The method of child-friendly formation of vocal-variety skills in pupils, taking into consideration the individual psychological features and ensuring positive pedagogical influence on the personal development of children is substantiated.

The main methods of ensuring the educational influence of pupils' lessons on variety singing are characterized such as unobtrusive enrichment of various musical impressions, playing and working development forms of musical abilities, formation of singing skills and assimilation of elements of musical literacy. There are considered the principles of repertoire selection, the embodiment of musical images on the basis of enrichment of artistic and associative representations, means of stimulating emotionally-expressive and natural scenic behavior.

Keywords: *pop singing training, primary school-aged children, age peculiarities and psychological conditions of children, vocal repertoire.*